

Seznam příloh

Příloha č. 1: Příklady použití fotografií z mobilního telefonu v časopisech (obrazová příloha)

Příloha č. 2: Hlubkový rozhovor s Tomášem Tesařem (rozhovor)

Příloha č. 3: Hlubkový rozhovor s Tomkem Němcem (rozhovor)

Příloha č. 4: Hlubkový rozhovor s Milanem Jarošem (rozhovor)

Přílohy

Příloha č. 1: Příklady použití fotografií z mobilního telefonu v časopisech

POMOC, INFORMACE!

Čteme zprávy. Z e-mailů, internetu, sociálních sítí a uživatelských telefonů se na nás každý den valí vlny zpráv a zpráv. Jak se v nich orientovat a naopak je využít?

Článek vyšel v Respektu 35/2014 na str. 58.

Reportér 2/2015

A před námi je štěstí str. 44 - 55 (foto: Stanislav Krupař)

(pozn. fotografie na str. 46 Reportér 2/2015 nepochází ze smartphonu)

Příloha č. 2: Hlubkový rozhovor s Tomášem Tesařem

Jste vedoucí fotografického oddělení Hospodářských novin a magazínu EGO, co přesně obnáší vaše práce?

Dohlížím na obrazovou složku v Hospodářských novinách a Egu. Snažím se ji zkvalitnit. Kromě toho také koordinuji fotografie.

Ředitelka fotografie časopisu Times Kira Pollack vyslala své fotografy pokrývat hurikán Sandy pouze pomocí iPhonů a chtěla, aby vyfocené materiály rovnou uploadovali ze svých mobilních telefonů na internet. Udělal byste něco takového i vy?

Dokážu si představit, že bych to udělal. Česká republika je v tomto ohledu ale trochu specifická. Nemá totiž tak silnou instagramovou základnu na to, aby mělo smysl přes něj fotografie z konkrétní události šířit. Na druhou stranu si myslím, že se to dá určitě použít ve chvíli, kdy by se odehrála zásadní událost, která by byla hodně společensky sdílená. Nicméně by to fotografové asi museli publikovat třeba přímo někde na webu a ne přes sociální sítě.

Proč jste to ještě nikdy neudělali?

Myslím, že to v České republice neudělal ještě nikdo. Je to asi dané tím, že zdejší fotografové moc nemají povědomí o tom, že by se něco takového dalo dělat. Mnoho mých kolegů se tomu dlouho bránilo. Brali to jako něco, co jim bere práci, degraduje obor a způsobuje úpadek trhu. Málokdo si bere telefon na pomoc při focení nebo to považuje za nový typ žánru. Nevěří, že je to něco, co může být zpestřením stávajícího obsahu.

Vy to považujete za nový druh žánru?

Já to považuji za žánr jako takový. Mobilní fotografie sice díky různým softwarům a aplikacím kopíruje často starší žánry, ať už je to z dob polaroidu, lomografie nebo fotografie ze začátku minulého století. I přesto si ale myslím, že se to dá považovat za nový žánr, protože se zde pracuje s jinými nástroji a musíte je používat zase trochu jinak.

Při imitaci starých stylů se často používají různé filtry. Je to pro fotožurnalismus přípustné? V Americe se strhla v roce 2010 diskuze po tom, co New York Times otiskl na titulní straně filtrovanou fotografii vojáků v Afghánistánu. Fotoreportér Damon Winter ji pořídil pomocí Hipstamaticu.

Fotografie je vždy subjektivní pohled autora. Na jednu stranu je nutné říct, že to bylo už v dobách, kdy se fotilo na film. Fotografií vznikalo daleko méně a bylo možné v nich vidět jasný rukopis autora. Zobrazovaly místa a události, které nikdo z nás neviděl, a tak bylo těžké odhadnout, jestli fotoreportéři vše zpracovali doopravdy objektivně. Druhá věc je, že v době, kdy se všechno výrazným způsobem digitalizuje, drtivá většina fotografů používá softwary k postprodukci i v reportážní fotografii. Takže si myslím, že se jedná spíš o marginální hádky mezi konzervativnější částí tvůrců a mezi alternativci. Když se přecházelo z černobílého filmu na barevný nebo z analogové na digitální technologii, dělo se to samé. Dnes, kdy stejně většina fotografů fotografie stáhne do počítače a začne je upravovat, přičemž čím dál tím víc zkresluje původní obraz, bych to nevyčítal tomu mobilu. Samozřejmě je jednodušší a snažší udělat atraktivní celek. Na druhou stranu se ale tyto techniky používaly i dřív - podívejte se na polaroid nebo lomografi. Nedával bych vinu mobilní fotografii. Záleží na tom, jak si to společnost nastaví. Když fotosoutěž typu Czech nebo World press photo vytyčí nějaké podmínky, přes které v rámci úprav nemůžete jít, je to jejich svobodné právo. Autor už se soutěží nemůže účastnit, ale stále fotografie může publikovat jinde.

Kde je podle vás v úpravách žurnalistické fotografie mez?

Mně bude vždy víc proti srsti, když někdo zasáhne do obsahu té fotografie, například když něco odretušuje, přidá, posune nebo zvýrazní. Nevidím takový problém v tom, když fotograf něco vyfotí na první signální a ta fotografie bude mít nějaké filtrované zkreslení ve smyslu barevnosti, struktury nebo zrna. Nijak bych mobilní fotografii neomezoval. Je to svobodné médium, které bude mít vždy skupinu fanoušků a odpůrců. Je to rozhodnutí konkrétních periodik, zda chtějí prezentovat touto cestou svoje fotky.

Mluvil jste o přechodu od analogových k digitálním technologiím. Myslíte si, že je možné, aby přišel přechod od digitálních zrcadlovek k mobilním telefonům?

Veškeré žánry, které někdy vznikly, tady stále fungují. Některé v omezeném množství, ale žádný z nich podle mě nikdy nezanikne. Dnes pozoruji, že se čím dál tím víc lidí vrací k filmové fotografii. Něco, co bylo před deseti lety staré, se dnes začíná líbit mladé generaci. Je to otázka módních trendů. Myslím si, že se bude zlepšovat kvalita fotografií z malých zařízení jako je mobilní telefon, smartphone nebo tablet. Nevěřím ale, že to bude něco, co definitivně nahradí profesionální fotoaparáty. Myslím, že se to bude používat jako jeden z doplňků při práci. Ať už v kontaktu na

sociálních sítích, k doplnění komunikace se čtenáři nebo pro účely zpestření produkce a obsahu, který vytvářejí.

Jaké vidíte v mobilní fotografii nevýhody?

Smartphonová fotografie, která je rovnou publikovaná skrz informační síť, je rychlejší než rozhlas nebo i internetové zpravodajství. To s sebou nese samozřejmě i úskalí, například může fotografie být méně kvalitní. Horší kvalita snímku ale nevadí, pokud se jedná o zásadní průlomovou informaci. Na druhou stranu se tohle trošku pere s občanskou žurnalistikou a lidmi, kteří nevědí, co je novinářská etika. Nemají vztah k základním žurnalistickým zásadám. Také se potom jedná o situace, ve kterých se těžko ověřuje, jestli to není na hranici nějaké propagandy. Na druhou stranu by měl člověk vybírat důvěryhodné zdroje, jako jsou tradiční média nebo autoři, kterým věří.

V roce 2011 se o smartphonu ve fotožurnalismu poměrně často psalo. V posledních letech to ale ustalo. Nejednalo se jenom o módní vlnu?

Řada mých kolegů má účet na Instagramu a publikuje fotografie jako uvolnění z pracovní rutiny. Často jsou to dokonce ti lidé, co se tomu zprvu tak bránili. Zároveň je pravda, že to média tolik nepublikují. To je škoda. Otiskovaly to, když to bylo nové. Teď už se to většině periodik nezdá tak sexy, když už se o tom psalo. Média v zahraničí to používají poměrně hojně. To, že se to nepoužívá tady, je trochu zpátečnické. Na jednu stranu by měli fotografové přesvědčit editory, aby něco takového otiskli. Na stranu druhou je to i o nedostatku vhodných témat. Dnes skoro neexistuje časopis kromě Respektu, který by vydal souvislou fotoreportáž. Tak je logické, že se tam neobjevují ani fotky z mobilních telefonů.

Vy jste iPhone fotografií zabýval poměrně dlouho, když jste stál za webem iPhonefoto.cz. Nenašla jsem ale Vás instagramový účet. Používáte ho vůbec?

Dlouho jsem ho měl pod magazínem iPhonefoto. Od té doby, co jsem web předal dál, přepustil jsem i Instagram svým nástupcům. Snažím se být napřed nebo nedělat to, co dělají ostatní. Mám tam teď účet pod svým jménem, abych mohl sledovat ostatní, ale nedávám tam žádné fotky. Na mobil jsem fotil naposledy asi před čtrnácti dny. Po čtyřech letech intenzivního focení a psaní jsem si od toho nyní získal trochu odstup. Rád bych se nyní věnoval nějakým manuálním pracím. Pořád focení na mobil fandím a líbí se mi to, ale nemám už potřebu to publikovat. Svoje fotky si pro sebe samozřejmě schraňuju. Třeba je časem budu publikovat na nějakém blogu.

Jaké fotožurnalisty na Instagramu rád sledujete?

Za zmínku určitě stojí Lukáš Bíba nebo Alžběta Jungrová. Hezké černobílé fotky má také Michal Čížek, který to používá spíš jako poznámkový blok. Na mobil fotí také Filip Singer a teď tomu propadl i mladý Petr Josek. V českém prostředí je to doopravdy složitější. Přes agenturu tyto fotografie neprodáte, protože se tomu nikdo moc nevěnuje.

Není to z části i vina publika?

Určitě to je dané i publikem nebo nastavením společnosti. Ze starších lidí používá moderní technologie málokdo a pokud ano, tak samozřejmě v rámci toho, jaké jsou tu příjmy. Spíš koupí smartphone typu Android, kde už to není taková zábava s focením. Čekal jsem, že to spíš rozjedou ti mladší, ale i pro ně je to poměrně drahé. Samozřejmě se dá fotit i na Samsung nebo HTC v přijatelné kvalitě. To jsou ale potom modely, které jsou ve stejné cenové relaci jako Apple.

Příloha č. 3: Hlubkový rozhovor s Tomkim Němcem

Fotografoval jste kampaň Tomáše Hudečka na mobilní telefon. Jak jste přišel na tento nápad?

Já v zásadě politiky moc nefotím. Dlouhodobě jsem fotil dva politiky, kteří mě zajímali - Václava Havla a Karla Schwarzenberga. Když mě požádali, jestli bych nechtěl fotit kampaň Tomáše Hudečka, váhal jsem. Politici jsou nevyspítatelní, může pro vás být složité, když s někým spojíte své jméno. Nicméně jsem se postupně rozhodl, že do toho půjdu. Požádal jsem volební tým, že bych to udělal za určitých podmínek. Jedna z nich byla, že bych fotil celou kampaň mobilním telefonem a černobíle. To bylo v České republice průlomové, ještě to tu nikdo nedělal.

Němel volební štáb obavy z kvality fotografií?

Tým tím byl nadšený. Mobilní telefon umožňoval rychlou interakci mezi focením a umístováním fotografií na sociální síť. Byl jsem překvapený, že tým tak rychle souhlasil, protože u nás jsou ty

trendy dost zamrzlé. Nakonec jsem dooptavdy fotil tím mobilem a ani jednou jsem nepoužil klasický fotoaparát.

Jak to vzniklo? Inspiroval jste se v zahraničí?

Přemýšlel jsem o tom, jak téma uchopit zajímavě. Chtěl jsem zvolit přístup, který by nebyl moc obvyklý ani klišé. Hodně vnímám tu digitální realitu, zajímám se o nové technologie a sám používám sociální sítě i Facebook. Říkal jsem si, že mnoho politiků dnes stejně oslovuje potenciální voliče pomocí internetu a ne skrz billboardy, které vypadají stejnorodě, jenom se na nich mění logo strany, to lidem potom samozřejmě splývá.

Mobilní fotografii jste dobře prozkoumal v praxi. Co si o ní myslíte?

Je to zajímavý fenomén. Na jednu stranu má svoje limity a omezení, ale na druhou stranu může člověk díky telefonu být absolutně nenápadný. Dnes fotí každý a převážně k tomu používá mobil, takže to nikoho neudivuje ani nepřivádí k nějaké reakci. Když začnete něco fotit ve vagoně metra, tak si toho ani nikdo nevšimne nebo ty odezvy nejsou tak prudké jako u velké zrcadlovky, se kterou si lidé hned spojují zneužití svých fotografií.

Jak fotografie z telefonu upravujete?

Fotografie Tomáše Hudečka jsem upravoval do černobílé, tak aby to bylo tonálně bohatší nebo čistší. Upravoval jsem také kontrast a tonalitu, ale zásadně jsem do toho nezasahoval tak, abych upravoval charakter nebo realitu fotografie. Chci udělat jenom to, co bych dokázal při klasickém procesu v temné komoře. Pro mě jsou jiné zásahy nepřipustné. Při focení kampaně hodně záleželo na tom, kolik jsem měl času. Některé fotografie jsem neupravoval v mobilním telefonu, ale doladřoval jsem je na iPadu nebo na počítači. Jindy zase šlo o rychlost, tak jsem to doladil v autě a rovnou odeslal. Vše jsem fotil na iPhone 5s, fotografie jsem potom upravoval například v Snapseedu.

Plánujete v budoucnu ještě podobný projekt?

Další zakázku jsem už nefotil. Byla to pro mě výzva, protože to bylo něco nového. Navíc tomu bylo nakloněné i složení lidí. Na telefon teď fotím ještě cyklus Prahou. Je to takový můj osobní projekt, na kterém pracuji už zhruba rok. Fotil jsem každý den, vznikalo to postupně. Ještě si nejsem jistý,

co s těmito fotografiemi udělám. Možná z toho vydám knížku, ale ještě tuto myšlenku potřebuji nechat uzrát.

Příloha č. 4: Hlubkový rozhovor s Milanem Jarošem

Na sklonku roku 2010 jste nafotil reportáž pro Respekt iPhonem. Jak k tomu došlo?

Jel jsem tenkrát na cestu do Číny a v té době jsem měl první iPhone 3GS a stáhnul jsem si aplikaci Hipstamatic. Chtěl jsem to vyzkoušet. Bavilo mě si s tím dělat takový cestopisný deník nebo zápisník. Z té cesty do Číny bylo publikováno celkem deset reportáží. Z fotografií z mobilu byla pouze ta první. Nikdy jsem to ale nebral jako projekt nebo že bych tím cíleně fotil, spíš jsem to zkoumal ze zvědavosti. Nikdy jsem tomu nepřikládal větší důraz, než to podle mě má. Tohle bylo v roce 2011, kdy bylo vše takové nové. Teď je těch věcí podstatně víc a jsou si tak podobné, že mi to pro fotografii dnes přijde jako slepá cesta.

Takže na telefon teď už tolik nefotíte?

Používám ho pořád stejně. Mám Instagram a sociální sítě jsou taková zoufalá snaha říct, že je člověk na světě a že něco dělá. Dáváte tím okolí najevo, že jste někde byla a že jste něco zažila. Také je to výplň času, když člověk nemá co dělat. Co se týče sociálních sítí nevěnuji tomu víc, než si to zaslouží. Má to být lehké a vtipné, ale nepovažuji to za součást své seriózní práce.

A co při pracovním fotografování?

Občas mobil využívám i tam. Vyšlo několik reportáží z mých cest. Fotil jsem s telefonem v Lybii, v Libanonu. Na mobilu je taky dobré, že se s ním jde skvěle vylhat ze různých složitých situací. K rozhovoru pro Respekt jsem například fotil Bohuslava Sobotkou. Uvažoval jsem jak to udělat zajímavě. On je totiž hrozně nefotogenický. Když ho vyfotíte Hipstmatikem v černobílé a přidáte tam zrno a vignetaci, hned to působí atraktivněji. Dokážete tak udělat vizuálně zajímavou fotografii.

Se smartphonem jste vytvořil i ilustrační fotografie k článku Tomáš Lindnera o záplavě informací a moderní době.

Říkal jsem si, že se koláže z iPhonu hodí k článku o rychlosti moderní doby. To téma je samo o sobě těžko uchopitelné, ale mobily k tomu z části přispívají. Je to vlastně taková formální hrátka. Jsou lidé, kteří fotografování na mobil dělají doopravdy dobře, jako je například Michal Christopher Brown, kterého přijali do agentury Magnum. Na druhou stranu i on stejně fotí i normálním fotoaparátem. Mobilním telefonem prostě nevyfotíte všechno.

Co je podle vás na fotografování mobilním telefonem dobré nebo naopak špatné?

Mě na něm konkrétně třeba vadí, že nemá žádnou hloubku ostrosti. Na Hipstamaticu mi vadilo, že tonality a rámečky jsou předprogramované a člověk nad tím nemá už kontrolu. Vadilo mi, že nějaká firma nebo nějaký vývojář rozhodne o tom, jak vaše fotografie bude vypadat, kde budou například fleky. Na druhou stranu se mi na Hipstamaticu líbí, že má trošku vlastnosti filmu. Zvolíte si charakter obrázku, který už potom nejde změnit, a rovnou fotíte. Nedá se s tím nic dělat, naopak, když fotíte normálně na jiné aplikace, rozhodujete až po fotografování, jak fotografii budete upravovat. Myslím si, že je v podstatě jedno, čím fotografujete. iPhone je jenom jedna z možností. Je pravda, že se jeho kvalita zlepšuje. Můžete z něj udělat tisk fotografie půl na půl metru, pokud ji trochu odzrníte ve Photoshopu.

Někteří američtí fotografové tvrdí, že jim sociální sítě pomáhají k budování stálé základny příznivců. Používáte to v tomhle ohledu?

Já mám ve spojení s Respektem a svojí další činností mnoho práce, tak to moc nestíhám, ale věřím tomu, že je to cesta. U Honzy Šibíka je to evidentní, on se tím utvrzuje, uploaduje na sociální sítě fotografie z Prahy a udržuje si tím kontakt s lidmi. Ukazuje, že pořád něco dělá, což by bylo jinak asi složité, protože už není v časopise. Na druhou stranu je nutné říct, že kdyby Šibík před tím nebyl v Reflexu a lidé ho neznali, nebylo by to asi tak jednoduché.

Tomáš Tesař říkal, že je cílová skupina menší kvůli tomu, že sociální sítě a smartphony vyšších řad používá poměrně málo lidí.

Jsme malá země. Já myslím, že to souvisí i s jinými věcmi. Ve světě není normální, že by časopisy měly svoje fotografie, ale pouze si najímají fotografie skrz agentury podle toho, co potřebují nafotit. To v Česku nikdy nevzniklo a ten trh je nejspíš natolik malý, že by to tady asi nefungovalo.

